

Waldorfská základní škola VÁŽKA, o.p.s.

Název školního vzdělávacího programu:
“ŠVP školního klubu Waldorfské ZŠ VÁŽKA“

Dokument projednán pedagogickou radou dne 28.8. 2025 školskou radou dne 29.8. 2025
Dokument platný od 1.9. 2025

razítko

podpis ředitelky školy

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy	Waldorfská základní škola VÁŽKA, o.p.s.
Sídlo společnosti	Třebušín 115, Litoměřice, 412 01
Adresa školy, provozovny	Jarošova 494/23, Litoměřice
IČO	02562707
IZO	181 066 335

telefon 732 709 150 (ředitelka),
telefon 737 241 139 (vychovatelka ŠK)

web <https://svobodnazs.cz>

Školní klub se ve své činnosti řídí vyhláškou MŠMT ČR č. 74/2005 Sb. O zájmovém vzdělávání, Školským zákonem č. 561/2004 Sb. a školním vzdělávacím programem „ŠVP školního klubu Svobodné ZŠ“.

2.CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Školní klub probíhá v Litoměřicích na adrese Jarošova 494/23 a účastníky zájmového vzdělávání jsou primárně žáci 2. stupně základní školy. Školní klub je součástí Waldorfské základní školy VÁŽKA, o.p.s. Nachází se v přízemí a v 1. patře školní budovy na základě nájemní smlouvy. Waldorfská ZŠ VÁŽKA má v Litoměřicích k dispozici **4 kmenové učebny**, přírodovědnou - klubovou místnost, jazykovou učebnu. Primárně využívá školní klub přírodovědnou - klubovou místnost, ale i ostatní učebny školy mu slouží jako zázemí.

K pohybovým aktivitám využívá školní klub zahradu školy a školní dvůr., dále zázemí Střeleckého ostrova. K ekologické výchově slouží blízké okolí.

V rámci školního klubu není poskytován doprovod na obědy do [Centrální školní jídelny](#). S výjimkou žáků, kteří ve školním klubu využívají podpory asistentky pedagoga.

Při tvorbě programu ŠK vycházíme z předpokladu, že ŠK je pro účastníky místo k relaxaci po předchozím vzdělávání, nastavujeme program tak, aby byl relaxační, ale zároveň podporoval dítě v jeho rozvoji a respektoval jeho potřeby. Přihlížíme k individuálním potřebám trávení volného času a snažíme se volnočasový program spoluvytvářet s dětmi.

Kapacita školního klubu je 50 žáků.

Školní klub je otevřen také žákům z jiných základních škol a dětem na individuálním vzdělávání.

3. POPIS MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK

Při činnosti školního klubu jsou využívány prostory kmenových učeben školy, tj. i s jejich vybavením a prostorovým uspořádáním. ŠK využívá i další pomůcky, specifické pro trávení volného času (deskové a stolní hry, knihy a časopisy, sportovní náčiní a náčiní k pohybovým hrám, výtvarný materiál a potřeby pro ruční práce).

4. POPIS PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK

Zájmové vzdělávání je řízeno kvalifikovanými odborníky (dle Zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů), u vychovatelů/vychovatelek je vyžadováno odborné pedagogické a waldorfské vzdělání. Do dvou let od nástupu by měl vychovatel/ka nastoupit na prohlubující studium waldorfské pedagogiky, pokud ho nemají.

5. POPIS EKONOMICKÝCH PODMÍNEK

Na základě zákona č. 561/2004 Sb. (Školský zákon) podle §123, odst.4 byl stanoven měsíční poplatek za poskytování školské služby (školní klub) na částečnou úhradu neinvestičních nákladů ŠK.

V průběhu školního roku se výše úhrady nemění. Aktuální výše je uvedena vždy v ceníku na webových stránkách školy.

6. POPIS PODMÍNEK BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

Činnosti spontánní a řízené se prolínají, jejich skladba respektuje psychosociální podmínky výchovně vzdělávací práce školního klubu.

Prostředí užívaných prostorů vyhovuje hygienickým normám. Žáci jsou pravidelně poučováni o nebezpečí úrazu, zvláště při pohybu na schodech a pobytu venku. Žák ze ŠK nikdy neodchází bez vědomí vychovatelky. Zdravotní problémy či úraz, neprodleně nahlásí vychovatelce. Při pobytu v ŠK žáci dbají na bezpečnost svou a svých spolužáků, snaží se vyvarovat konfliktních situací. Všechny děti ŠK jsou poučeny o zásadách bezpečnosti.

Pravidla bezpečnosti práce a ochrany zdraví upravuje též Vnitřní řád školního klubu, se kterým jsou žáci i rodiče seznámeni na začátku školního roku (resp. při nástupu do ŠK), je viditelně umístěn na veřejném místě (nástěnka ŠK) a dostupný na webu školy.

7. POPIS PODMÍNEK PRO PŘIJÍMÁNÍ A VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Vychovatelé ŠK úzce spolupracuje s rodiči, učiteli dětí, speciálním pedagogem školy, výchovným poradcem školy a školním metodikem prevence a dbají pokynů odborníků (doporučení ŠPZ). Žáci jsou začleněni do všech aktivit ŠK v nejvyšší možné míře. Činnosti respektují možnosti žáka.

Obecně je výchova a vzdělávání ve Svobodné základní škole zaměřen na individuální rozvoj žáka ve skupině, přístupy pedagogů jsou zaměřeny na hledání a podporu zdrojů každého dítěte.

8. POPIS PODMÍNEK PRO PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Do ŠK se děti přihlašují přihláškou, na které rodiče řádně vyplní všechny údaje. Změny na přihlášce oznámí rodiče vychovatelce písemně s podpisem a datem. O přijímání žáků do ŠK rozhoduje ředitelka školy dle platných kritérií. Podrobnosti určuje vnitřní řád školního klubu.

Docházka je povinná, rodiče omlouvají nepřítomnost dítěte písemně, nebo telefonicky na čísle: 737 241 139

Provozní doba ŠK je od 12:00 – 15:30 hod. Před začátkem vyučování není školní klub poskytován, pouze dohled před výukou v čase 7:20 až 7:55. Účastníci přicházejí do klubu samostatně. Účastníci

klubu jsou do ŠK přijímáni vždy na jeden školní rok. Odhlášení je možné kdykoliv během školního roku na základě písemné žádosti rodičů. Ředitel školy může žáka ze ŠK vyloučit při opakovaném nedodržování Vnitřního řádu školního klubu.

9. POPIS KONKRÉTNÍCH CÍLŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Školní klub navazuje svou činností na vzdělávací program Waldorfské základní školy VÁŽKA, o.p.s.. ŠK nabízí zájmové vzdělávání, jehož cílem je kvalitní trávení volného času dětí, odpočinková činnost dětí a prohlubování znalostí, dovedností a návyků, které žák získává při vzdělávání v základní škole. Při zájmovém vzdělávání přihlížíme k individuálním potřebám dítěte, jeho zájmům, motivaci k činnosti, fyzické, mentální a psychosociální kondici a aktuální náladě.

Při zájmovém vzdělávání dětí v ŠK sledujeme tyto cíle:

- Uspokojování potřeb dítěte v oblasti trávení volného času, nabídka volnočasových aktivit, které vedou k nepatologickému trávení volného času, prevenci rizikového chování a rozvoji osobnosti dítěte.
- Příprava a realizace rozmanitých volnočasových aktivit, které reagují na diverzitu zájmů a sociokulturního zázemí dětí.
- Upevňování žádoucích sociálních návyků dětí (spolupráce, vzájemná podpora, schopnost se dohodnout, empatie, schopnost vyjádřit svůj názor, schopnost ustoupit potřebám druhých, úcta k druhému, sebekázeň, přijímání zodpovědnosti za sebe a své skutky ...).
- Rozvoj schopností, dovedností a návyků žáka v různých oblastech – estetické výchovy (výtvarná, hudební, tělesná, pracovní), péče o okolí školy, pěstitelské práce, příprava a účast na slavnostech školy. Zkvalitňování vztahu mezi pedagogy a žáky prožíváním společných zážitků, odvedením společné práce, důvěrným vztahem mezi žáky a pedagogy předcházíme socio-patologickým jevům ve skupině dětí, splňujeme funkci sekundární prevence sociálně patologických jevů v sociálním okolí dítěte.

10. POPIS FOREM A OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ

Aktivity v ŠK jsou součástí zájmového vzdělávání a lze je z hlediska formy rozdělit na tyto typové činnosti:

- **Zájmové činnosti** – činnosti, které zajišťují rozvoj dítěte v určité oblasti lidské práce nebo umění. Patří sem činnosti estetické výchovy (výtvarní, hudební, pracovní, dramatická, pohybová výchova), rozvoj dětí v oblasti řemesel, sebeobsluhy a péče o své okolí (zahradnické práce v okolí školy).
- **Odpočinkové činnosti** – činnosti, které zajišťují relaxaci dítěte a duševní hygienu po výchovně-vzdělávací činnosti ve škole (čtení knih a časopisů, společenské hry, pohybové hry)
- **Spontánní činnosti** – činnosti, které zajišťují naplňování individuálních potřeb dítěte, sycení dítěte podněty, které si dítě samo vybírá, pedagog pouze animuje tyto činnosti (námětové hry, hry na hřišti, pohybové hry venku.).
- **Příprava na vyučování** – Pedagog ve ŠK musí kriticky vyhodnotit přípravu na vyučování s ohledem na duševní hygienu a aktuální výkonnost dítěte. K tomuto účelu lze využít i nabídku práce IT povahy zapůjčením školních notebooků, slouží k naplňování individuální školní práce, např. ročníkové práce v 8. ročníku)
- **Roční slavnosti** - několikrát v roce ve spolupráci s rodiči, přáteli, veřejností, pořádné slavnosti ročního koloběhu. Konkrétně Martinskou slavnost, Vánoční jarmark,, Jarní a Svatojánskou slavnost. V případě potřeby a kapacity (časové i personální) mohou být pořádány i další slavnosti koloběhu roku. Hlavním cílem je prožívání nálad roku, znalost kulturních tradic a posílení spolupráce v širším společenství školy.
- **Příležitostné činnosti** – v rámci zájmového vzdělávání probíhají nepravidelné, spontánní činnosti, které jsou obvykle společnými aktivitami rodiny, školy a přátel školy. Patří mezi ně např. vánoční jarmark, semináře pro rodiče (které jsou primárně určeny dospělým, ale v rámci nich probíhají workshopy pro děti), besedy s odborníky, posezení u ohně, umělecké dílny, projektové dny ve spolupráci s dalšími organizacemi.
- **Kroužky školního klubu** – zájmové kroužky jsou poskytovány vždy aktualizovanou nabídkou pro daný příslušný školní rok. Na adrese Jarošova 494/23 je v provozu Dětský klub (bližší informace [zde](#)), který nabízí pestrou nabídku klubů neformálního vzdělávání. Aktivity odpoledního bloku ŠK se odehrávají v největší míře ve venkovním prostředí. Obsah vzdělávání je orientačně rozdělen do vzdělávacích oblastí:

1. Člověk a jeho svět (ČaJS)

Obsah učiva	Očekávané výstupy
<ul style="list-style-type: none"> · Společné akce spolužáků, vzájemné poznávání žáků a pedagogů, · poznávání okolí školy, města, regionu, · stanovování pravidel s využitím různých technik, · podpora žáka v sebeobsluze a samostatnosti, · aktivity zaměřené na učení bezpečnost při pohybu na ulici, ve městě. 	<ul style="list-style-type: none"> · Žák pěstuje a uplatňuje dobré vztahy se svým sociálním okolím, · žák dokáže, relativně svému věku, samostatně vystupovat na veřejnosti a v kolektivu, · Žák respektuje autority, · žák dokáže jednat ve skupině, učí se respektovat pravidla skupiny, · žák zvládá základní sebeobslužné dovednosti, je, relativně svému věku, samostatný, · žák zná své nejbližší okolí, · žák zná pravidla bezpečného pohybu ve městě a na ulici.

2. Umění a kultura (UaK)

Obsah učiva	Očekávané výstupy
<ul style="list-style-type: none"> · Činnosti zaměřené na vytváření a sledování děl různých oborů umělecké činnosti (výtvarné, hudební, dramatické, pohybově-taneční). 	<ul style="list-style-type: none"> · Žák uplatňuje při činnostech estetické výchovy svou fantazii a tvořivost, · žák pěstuje svůj zájem o umělecké aktivity a díla.

3. Člověk a zdraví (ČaZ)

Obsah učiva	Očekávané výstupy
<ul style="list-style-type: none"> · Sportovní aktivity a hry různého charakteru, · aktivity zaměřené na relaxaci a zklidnění, · společné akce žáků a dospělých (pedagogů a rodiny), které vedou k přijímání pozitivních vzorů zdravého životního stylu. 	<ul style="list-style-type: none"> · Žák dbá na své zdraví, · žák zná a uplatňuje pravidla zdravého životního stylu a stravování · žák vyhledává aktivní pohyb – sport, · žák, relativně svému věku, odmítá návykové látky a zná jejich rizika.

4. Člověka a svět práce (ČaSP)

Obsah učiva	Očekávané výstupy
<ul style="list-style-type: none"> · Práce a vyrábění s různými materiály, · zapojení žáků do péče o prostory školy a školního klubu, · zapojení žáků do příprav akcí školy a školního klubu, · práce ekologické výchovy a péče o krajinu 	<ul style="list-style-type: none"> · Žák rozvíjí svou zručnost, · žák je seznámen se základními úkony lidské práce, která ho obklopuje, · žák si dokáže rozdělit jednoduchou práci do fází a tyto vykonat.

5. Člověk a příroda (ČaP)

Obsah učiva	Očekávané výstupy
<ul style="list-style-type: none"> · Výlety do přírody, · pěstitelské a zahradnické práce · práce literaturou, · činnosti vedoucí k ochraně přírody a životního prostředí, ekologická výchova 	<ul style="list-style-type: none"> · Žák se orientuje, relativně svému věku, ve fauně a floře ČR, · žák se chová ohleduplně k přírodě, uplatňuje ekologické chování, · žák zná zákonitosti přírody v jednotlivých ročních dobách.

Výchovně-vzdělávací strategie zájmového vzdělávání v ŠK směřují k **osvojování klíčových kompetencí**:

1. Kompetence k učení

Umožňuje žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení,
- podporujeme různé přijatelné způsoby k dosažení cíle,
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost,

- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení,
- během aktivit klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací,
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch,
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost,
- učíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos,
- jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme „svůj“ pedagogický obzor

2. Kompetence k řešení problémů

Podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

- aktivity jsou vedeny tak, aby žáci hledali různá řešení problému a svoje řešení si dokázali obhájit,
- při aktivitách motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života,
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení,
- vychovatel umožňuje žákům pracovat s materiály a zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost svého řešení,
- podporujeme originální (netradiční) způsoby řešení problémů, jejichž strategii si žák dokáže obhájit,
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení,
- starší žáci se stávají „patrony“ mladších žáků, pro které pořádají soutěže, divadelní představení a slavnosti,
- při aktivitách ŠK vytváříme pro žáky příležitosti k vzájemné spolupráci a týmovému řešení úkolů.

3. Kompetence komunikativní

Vede žáky k všestranné a účinné komunikaci.

- Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu,
- učitel žákům umožňuje, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory,
- podporujeme přátelské vztahy a pomoc ve třídách i mezi třídami,
- netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů,
- organizujeme školní akce, při kterých vzájemně spolupracují nižší a vyšší ročníky, rodina a škola,
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve vnitřním řádu ŠK, od první třídy vyučujeme cizím jazykům,

- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných,
- podporujeme komunikaci s jinými školami (olympiády, divadelní festival Waldorfských škol, výměnné pobyty u nás i v zahraničí),
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování,
- sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomlavy, nezdvořilost. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

4. Kompetence sociální a personální

Rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých.

- Během zájmového vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení,
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů,
- podporujeme respekt k odlišnosti a toleranci k různým vyznáním,
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují,
- podporujeme nesobecké chování, ochotu vytvořit něco pro druhé a schopnost rozdělit se,
- podporujeme přátelské vztahy a pomoc ve třídách i mezi třídami,
- sociální kompetence vyvozujeme při přirozených činnostech s žáky, formou zážitku, pedagog jde příkladem,
- při tvoření výuky často učitel vychází z poznatků dramatické výchovy,
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině,
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí,
- učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky,
- učíme žáky kooperaci a týmové práci vhodným formulováním aktivit a vytvářením podmínek pro smysluplnou spolupráci.

5. Kompetence občanské

Připravují žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích.

- Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování,
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní),

- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem,
- netolerujeme sociálně patologické, vulgární, agresivní a nezdvořilé projevy chování,
- využíváme pomoci a zkušeností odborníků – lékařů, speciálních pedagogů, výchovných poradců apod.,
- při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv – příčinu,
- je kladen důraz na environmentální výchovu,
- žáky vedeme k třídění odpadů,
- zprostředkováváme žákům pobyt v různých prostředích (společenských, přírodních) a společně se učíme v těchto prostředích obstát a chovat se zodpovědně,
- při pobytech v přírodě se žáci chovají jako zodpovědné osoby,
- žáci se během výuky seznamují s hodnotami a kulturními odkazy našeho národa, je poukazováno na významné osobnosti našich dějin,
- žáky zapojujeme do mezinárodních projektů, kde se prakticky seznamují s kulturou jiných národů,
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních směrnících školy (Školní řád a Vnitřní řád),
- respektujeme osobnost žáka, budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.

6. Kompetence k trávení volného času

Rozvíjí u žáků schopnost rozpoznat své potřeby v oblasti trávení volného času, podporuje žáky v hledání a realizování aktivit, které žáka baví, vede k upevnění zdravého životního stylu žáka.

- Zprostředkováváme žákům dostatek podnětů k činnostem ve volném čase,
- žáky zapojujeme do příprav aktivit volného času, tak aby aktivity byly v co největší míře dílem žáků,
- organizujeme spolu s žáky a jejich rodinami aktivity ve volném čase,
- zprostředkováváme rodičům dětí informace o možnostech zájmových útvarů a činnostech ve volném čase ve městě a regionu,
- podporujeme u dětí zdravý životní styl a zapojujeme aktivity vedoucí k primární prevenci sociálně-patologických jevů,
- zajišťujeme žákům prostor pro sebevyjádření,
- utváříme prostředí pro relaxaci žáků po vyučování.

11. DÉLKA, ČASOVÝ A TEMATICKÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Následující tabulka vyjadřuje časový a obsahový plán zájmového vzdělávání v ŠK pro školní rok 2022/2023:

Měsíc	Téma	Činnosti
Září	Pravidla, seznamování, já a ty.	· pravidla chování ve ŠK, společné utváření pravidel · samostatnost a sebeobsluha · základní hygienická pravidla bezpečnost a péče o zdraví · základy první pomoci, utváření prostoru školní zahrady-tvoření, poznávání okolí školy
Říjen	Já a svět Svatováclavské téma Michaelské téma	· Michaelské období, odvaha a přátelství · Svatováclavské období · podzimní práce, sbírání přírodnin, plodů · podzimní hry a zábavy, výtvarné zpracování podzimní nálady,
Listopad	Já a ty jsme svět Sv. Martin Pomoc druhým	· pomáháme si, umíme se rozdělit · čas svítících dýní, světel a lampiónů, vyřezávání dýní, sv. Martin · příprava výrobků na vánoční jarmark · práce s přírodními materiály, rukodělné práce
Prosinec	Advent Vánoční tradice Moje přání	· adventní tradice · sv. Mikuláš, čtení příběhů · symboly vánoc, příprava adventního jarmarku, · výroba vánočních ozdob, přáníček, drobných dárků, ·
Leden	Tři králové	· Tři králové · hry a sporty, · deskové a společenské hry, čtení, povídání si o zajímavých knihách
únor	Masopust Hromnice	· tradice masopustu · hromnice, výroba hromniční svíce · hry a sport · povídání si

		o maskách a jejich výroba
Březen	Jaro	· od semínka k rostlině, sejeme a pěstujeme · poznávání jarních rostlin · práce na školní zahradě
Duben	Velikonoce Den Země	· tradice velikonoce, výroba dekorací · Den Země – ochrana přírody · element voda (život, ekologie) -živočišné druhy žijící ve městě a jejich ochrana,pozorování v okolí školy
Květen	Země	Květiny - sázení, pozorování, poznávání- tvoření · práce s ovčí vlnou, přírodní materiály, sportování
Červen	Svatojánské období Příroda kolem nás	· Svatojánský čas, · Čtyři živly – vzduch a spoluhraní všech živlů · poznávání bylin, sport, vycházky do okolí školy, práce na školní zahradě

12. ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program vydává ředitel Waldorfské základní školy VÁŽKA, o.p.s. a je vyvěšen na informativní nástěnce na chodbě školy. Do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, a nebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii.